

FÜGGETLEN RENDÉSZETI PANASZTESTÜLET
☒: 1358 Budapest, Széchenyi rakpart 19.
☎: 441-6501 ☎: 06-1/441-6502
✉: titkarsag@repate.hu
🌐: www.repate.hu

Ügyszám: FRP/226/2019/Pan.

A Független Rendészeti Panasztestület

264/2019. (X. 29.) számú

állásfoglalása

A Független Rendészeti Panasztestület (a továbbiakban: Testület) panaszosok¹ 2019. június 17-én előterjesztett **panaszát** a 2019. október 29-én megtartott zárt ülésén hozott döntése alapján az I. r. panaszos vonatkozásában

á t t e s z i

az intézkedést foganatosító szerv – a D. város Rendőrkapitányság – vezetőjéhez,

a II. r. panaszos vonatkozásában a panaszeljárást

m e g s z ü n t e t i .

A vizsgált ügyben egyrészt alapjogot sértő intézkedésre nem került sor, másrészt alapjogot sértő intézkedés nem megállapítható.

A Testület állásfoglalása ellen jogorvoslatnak helye nincs.

Indokolás

A panaszosok 2019. június 17-én, személyesen terjesztettek elő panaszt a 2019. május 18-án foganatosított rendőri intézkedéssel kapcsolatban.

¹ Az Rtv. 93/A. § (8) bekezdése értelmében a panaszos személyes adatait töröltük.

I.

A panaszosok 2019. június 13-án jelentkeztek be a Testülethez, hogy panaszukat személyesen szeretnék előterjeszteni. A Testület munkatársa 2019. június 17-én tudta személyesen meghallgatni.

1) I. r. panaszos és II. r. panaszos (I. r. panaszos édesanyja) egy háztartásban élnek. 2019. május 18-án egy férfi rászólt I. r. panaszosra D. város F. út *szám alatt helyen, hogy a barátnőjének a gyermeke nem tud aludni a panaszos miatt. Ez a férfi fenyegetni kezdte I. r. panaszost, hogy rendőrt hívnak. A rendőrök a helyszínre érkezve kérték I. r. panaszost, hogy igazolja magát. Erre az I. r. panaszos elindult a II. r. panaszos felé, aki távolabb volt tőle, és el akarta kérni tőle az iratait, hogy a rendőröknek igazolja magát. Amikor a rendőrök észlelték, hogy az I. r. panaszos kettőt lépett, a rendőrök azt mondták, hogy megtagadta az igazolást és megbilincseltek az I. r. panaszost. Az I. r. panaszos elhúzódott, de a rendőrök rángatni kezdték és berakták a rendőrautóba, hátra helyzetbe bilincselte kézzel. Ekkor kérte az I. r. panaszos, hogy nyissák ki a rendőrautó ajtaját, mert nem kap levegőt. Ennek eleget tettek, majd elindultak a rendőrkapitányságra. Az I. r. panaszost beszállították a D. város Rendőrkapitányságra. A kapitányságon az egyik rendőr azt mondta a panaszosnak, hogy „kuss”, amikor a panaszos zsebkendőt kért. I. r. panaszos elmondása szerint a vele szemben történt intézkedés közben a rendőrök elmentek az idős, beteg édesanyjához (II. r. panaszos) és elkérték az I. r. panaszos személyes iratait. Az I. r. panaszos nem emlékszik arra, hogy megbilincselése előtt történt-e felszólítás. Az I. r. panaszossal történeteket a II. r. panaszos is látta és tanúsítani tudja.

A kapitányságon az I. r. panaszosról levették a bilincset és leültették. Meghallgatták egy irodában, melyről jegyzőkönyvet vettek fel. A panaszos megtagadta az elé tett papírok aláírását. Az I. r. panaszos előadása szerint ezt követően több ismert emberre hivatkozott, mire elengedték a kapitányságról. Az egész intézkedés kb. 22 óra körül kezdődött és 1 óra körül engedték el a kapitányságról az I. r. panaszost. Az I. r. panaszos a bilincselésről és az előállításáról semmilyen igazolást nem kapott.

Az I. r. panaszos május 27-én bement a kapitányságra és szeretett volna valamilyen bizonyítékot kérni arról, hogy az előállításakor a II. r. panaszos valóban rendőröknek adta oda az I. r. panaszos iratait. A II. r. panaszos idős és beteg, ezért nem tudott megfelelően nyilatkozni és nem biztos abban, hogy kinek adta oda az I. r. panaszos iratait.

Az I. r. panaszos május 19-én felhívta a 112-t, és tájékoztatást akart kérni az előző este történt előállításával kapcsolatban. Ehelyett három rendőrautóval kimentek az I. r. panaszoshoz, továbbá mentő is kiment a helyszínre és egy ügyeletes orvos is. Az I. r. panaszos nem értette, hogy ez miért történt. Az I. r. panaszosnak azt mondták, hogy beviszik a pszichiátriára vagy az ügyeletre, de ő ezt megtagadta. A rendőrök ekkor semmit nem csináltak a panaszosokkal, csak ott voltak a házuknál és vártak. A panaszosok nem értették, hogy miért van annyi rendőr a házuk előtt.

2) A II. r. panaszos az alábbiak szerint adta elő a történeteket. Amint este kiment a házból, trágár kiabálást hallott, majd megérkeztek a rendőrök, akik rángatták a lányát (I. r. panaszos) és amikor oda akart menni hozzá, az igazolványáért, akkor ezt nem engedték a rendőrök, hanem megbilincseltek, és betették a kocsiba. A II. r. panaszos ekkor rosszul lett és remegni kezdett. II. r. panaszosnak ekkor több ismerőse megjelent a helyszínen, akik felajánlották, hogy hazaviszik. A II. r. panaszos előadása meglehetősen zavaros. Úgy nyilatkozott, hogy valaki kérte az igazolványt, hogy kiírja az adatokat, mert így engedik ki a lányát. Az II. r. panaszos nem látott semmit, csak hangot hallott. Azt kérték tőle, hogy tegye az igazolványt az autó tetejére, motorjára. Bántotta a fehér fény a szemét, nem tudja, hogy kinek adta oda az igazolványt. Csak

árnyékot látott, de úgy látta még álarcosok is voltak ott, „nagy szemekkel”. A II. r. panaszos két nyomást érzett a nyakánál, és olyan volt mintha elkábították volna, de nem biztos benne. Sokáig fájt a feje utána.

3) A panaszosok csatolták a Testület részére az I. r. panaszos meghallgatásáról 2019. május 27-én készült jegyzőkönyvet. A jegyzőkönyv D. város Rendőrkapitányság hivatali helyiségében készült az I. r. panaszos ellen tulajdon elleni szabálysértés elkövetése miatt folytatott előkészítő eljárásban. Az I. r. panaszos a szabálysértés elkövetését nem ismerte el. Az I. r. panaszos úgy nyilatkozott, hogy a szóban forgó időben és helyen azért tartózkodott, mert hazafelé ment, és meglátta azt a házat, ahol ő korábban lakott. Ez a F. út * szám. Azt tapasztalta, hogy össze van firkálva ennek az ingatlannak a kapuja. Az I. r. panaszos megjegyezte, hogy tudja, hogy abban az ingatlanban nem lakik senki. Az I. r. panaszost nagyon zavarta, hogy össze van firkálva a kapu és ezért ráütött a kapura. Erre az ütésre kiment P. M., aki abban az utcában tartózkodott a barátnőjénél. P. M. azt mondta az I. r. panaszosnak, hogy kihívta a rendőrséget, mivel a panaszos hangoskodik, és nem tud aludni tőle a barátnőjének a gyereke. Ezután kiérkeztek a rendőrök és valóban intézkedni kezdtek az I. r. panaszossal szemben és kérték, hogy igazolja magát. Erre az I. r. panaszos azt mondta, hogy igazolja magát, csak hazamegy (néhány házzal arrébb) a személyes okmányaiért, de ezt a rendőrök nem engedték neki. Az I. r. panaszos nem emlékszik arra, hogy mondták-e neki, hogy bediktálhatja-e szóban az adatait. Az I. r. panaszos meghallgatása során úgy nyilatkozott, hogy úgy gondolja, nem volt jogos, hogy kihívták rá a rendőrséget, nem gondolja, hogy olyan hangoskodást követett volna el, ami miatt ki kellett hívni a rendőrséget. Előadta, hogy tudja, hogy az utcában élők nem szeretik őt az édesanyjával, sokszor zaklatják őket. Sajnálja, hogy ilyen helyzetbe került, nem állt szándékában, hogy ne legyen együttműködő a rendőrökkel, de nem volt tisztában azzal, hogy mi a menete egy ilyen intézkedésnek.

II.

A Testület az ügy érdemi vizsgálata, a tényállás pontosabb megismerése érdekében felvilágosítást kért az illetékes rendőri szervtől, valamint kérte az ügygel kapcsolatos rendőrségi dokumentumok és a konkrét kérdésekkel kapcsolatos rendőrségi álláspont megküldését. A rendelkezésre bocsátott iratokból az alábbi releváns tények voltak megállapíthatóak.

1) K. L. r. törm., R. R. r. törm. és S. A. r. tzls. intézkedő rendőrök jelentése szerint 2019. május 18-án, szolgálatuk teljesítése során az Árpád 67 hívónévvel ellátott központi ügyeletvezető tájékoztatta és egyben utasította, hogy jelenjen meg D. város F. út *szám előtti útszakaszon, mivel onnan egy lakos bejelentést tett, hogy egy hölgy rugdossa a kaput, összefüggéstelenül kiabál és őrjöng az utcán. A bejelentésben megjelölt helyszínre 00 óra 55 perckor érkeztek meg, ahol azt tapasztalta, hogy a menetirány szerinti jobb oldalon, a járdán egy férfi integet. Ezzel egy időben észlelte az úttest másik oldaláról nagyobb lendülettel érkező nőt, aki összefüggéstelenül üvöltözött.

A szolgálati gépkocsiból kiszállva felvették a kapcsolatot a bejelentővel, és párjával. Ezen személyek elmondták, hogy a kiérkezésüket megelőzően az I. r. panaszos, aki a szomszédjuk, a kapujukat rugdosta és összefüggéstelenül kiabált, őrjöngött, melynek következtében felkeltek és nem tudtak pihenni, ezért értesítették a rendőrséget. A bejelentővel folytatott beszélgetés, adatgyűjtés során az I. r. panaszost több alkalommal figyelmeztetni kellett, mivel magatartása agresszív volt és folyamatosan kiabált. Ezt követően megpróbáltak beszélni az I. r. panaszossal, ami nem vezetett eredményre, mivel nem volt hajlandó végighallgatni és a részére adott

utasításokat sem hajtotta végre és összefüggéstelenül kiabált. A személyazonosságának megállapítására vonatkozó felszólításnak sem tett eleget, nem volt hajlandó magát igazolni és az adatainak bediktálását is megtagadta. Az intézkedés alá vont I. r. panaszos a helyszínről távozni akart, ki akarta vonni magát az intézkedés alól, továbbá az úttest közepére kiállva kiabált, őrvongott. Ekkor S. A. r. tzs. ismételt felszólította, a „Törvény nevében” szavak előrebocsátásával, hogy álljon meg és működjön együtt a rendőri intézkedéssel, mert amennyiben nem engedelmeskedik, abban az esetben vele szemben kényszerítő eszközként testi kényszer és bilincs kerül alkalmazásra, majd elő fogják állítani a D. város Rendőrkapitányságra. Ezen felszólítást szintén figyelmen kívül hagyva folytatta tovább jogellenes cselekményét. A jogellenes magatartás megszüntetése érdekében az I. r. panaszos bilincselése és előállítása mellett döntöttek. A bilincselés során K. L. r. r. törm. I. r. panaszos jobb csuklójára lét kézzel ráfogott, majd S. A. r. tzs. a bal csuklójára szintén két kézzel ráfogott, és amikor kezeit ily módon rögzítették, az intézkedéstaktikai alapelveknek megfelelően mindkét kezét hátsó karbölcsőbe helyezték. Mivel így egy biztonságos helyzet került kialakításra, megkezdték az I. r. panaszos bilincselését. A kényszerítő eszköz alkalmazására ellenszegülés megtörése érdekében került sor. A leírt módon az I. r. panaszos kezeit hátra helyzetbe bilincselték. Az I. r. panaszossal szemben bilincset 01 óra 05 perctől 01 óra 0 óra 15 percig alkalmaztak. A jelentés szerint a bilincselés során, illetve azt követően a panaszos a szolgálati gépkocsiba történő beültetése során izmait megfeszítve próbált ellenállni, melynek megtörésére tett intézkedések eredményre vezettek, így az I. r. panaszos megbilincselése és a szolgálati gépkocsiba történő elhelyezése eredménnyel járt. Az intézkedés ideje alatt a szolgálatirányító parancsnoki mobiltelefonra névtelen bejelentés érkezett, miszerint az intézkedés helyszíne előtti útszakaszon egy nő őrvong és ellehetetleníti a környéken lakók nyugodt pihenését. Ezen bejelentést S. A. r. tzs. fogadta, aki tájékoztatta a nevét megadni nem kívánó személyt, hogy a fenti címen a bejelentésben megjelölt személlyel szemben rendőri intézkedés folyik. A rendőri intézkedésnek szem- és fültanúja volt két további személy is (szomszédok).

A helyszínen történekről az Árpád 611-es hívónévvel ellátott szolgálatirányító parancsnok jelentést tett a központi ügyeletvezető irányába, majd megkezdték az I. r. panaszos előállítását a D. város Rendőrkapitányság épületébe. Az előállítást követően az I. r. panaszos ellenszegülése megtört, ezért vele szemben további kényszerítő eszköz alkalmazása okafogyottá vált, így kezeiről a bilincset eltávolították. A bilincs elvételét követően adatait bediktálta, melyek a valóságnak megfeleltek. Az intézkedés elérte célját, így az I. r. panaszost sérülés- és panaszmentesen 01 óra 20 perckor szabadon bocsátották.

A szabadításakor az I. r. panaszos kérdésre elmondta, hogy az intézkedéssel szemben panasszal nem él, továbbá rendőri bántalmazást sem panaszol, azonban semmilyen iratot nem volt hajlandó aláírni. A késői időpontra való tekintettel hatósági tanú igénybevételére nem volt lehetőség. Az I. r. panaszos vonatkozásában a Robotzsaru Neo rendszerben az intézkedő rendőr kutatást végzett, mely során megállapítást nyert, hogy több alkalommal került már sor rendőri intézkedésre a panaszossal szemben, abból az okból, hogy a hajnali órákban hangoskodott, őrvongott és ezzel a szomszédok zavartalan pihenését zavarja. Az I. r. panaszossal szemben az általa elkövetett szabálysértések miatt a rendőrség feljelentést tett.

2) A rendőrségi előállítás időtartamáról szóló igazolás szerint az I. r. panaszos 2019. május 18-án 00 óra 55 perctől 01 óra 20 percig személyi szabadságot korlátozó rendőri intézkedés alatt állt.

3) S. A. r. tzs. kiegészítő jelentésében a következőként számol be a panaszolt intézkedésről.

Az intézkedés során a bejelentővel történő kommunikáció alatt – akiket az éjszakai órákban az I. r. panaszos őrzőngése keltett fel – az I. r. panaszos folyamatosan ordibált, ki-be mászkált az úttestről, ahol gépjárművek közlekedtek. Ekkor igazolásra szólították fel az I. r. panaszost, melynek nem volt hajlandó eleget tenni. Az igazolás megtagadását arra fogta, hogy ő nagyon komoly politikai kapcsolatokkal rendelkezik, ezért nem kell neki igazolnia magát, azt majd a polgármester és egyéb ismert politikusok megteszik. Tekintettel arra, hogy már-már nevetség tárgyává tette az egyenruhát és mások pihenéshez való jogát, a „törvény nevében” szavakkal felszólították, hogy hajtsa végre a rendőr utasításait, annak engedelmeskedjen, mivel jogszabályban meghatározott szankciók kerülnek alkalmazásra. Ezen felszólítást a helyszínen levő bejelentő is jól hallotta, sőt a szolgálati telefonra az intézkedés közben más személy is telefonált, hogy a hatóság vessen már véget az I. r. panaszos őrzőngésének, mert a családok, gyermekek nem tudnak aludni. A panaszost ekkor előállították.

S. A. r. tzls. emlékei szerint az előállítást követően az I. r. panaszos a szabadon bocsátását követően hazament, majd ismét bejelentés érkezett az éjszakában történő kiabálásról, őrzőngésről. A Tevékenység-irányítási Központ a területen lévő Mélységi Ellenőrzési és Közterületi Támogató Osztály (továbbiakban: MEKTO) egységet küldte a helyszínre, OMSZ egységgel együtt. Tekintettel arra, hogy már a korábbi intézkedés is előállítással végződött, így feltételezték, hogy az OMSZ elszállítja karhatalmi igénylést követően az I. r. panaszost. Az OMSZ egységgel a *úti buszmegállónál találkoztak, ahol tájékoztatták őket, hogy egy másik rendőri egység lett a helyszínre küldve, nem ők, de amennyiben nincs más dolguk, úgy ők is odamennek az OMSZ és a másik rendőri egység intézkedésének biztosítása végett. A helyszínen a MEKTO intézkedett. Az OMSZ mellett megjelent ügyeletes orvos azt mondta, hogy nem viszi el az I. r. panaszost, mivel nem engedi be az ingatlanba és nem tudja megvizsgálni. Mivel az orvos nem kérte az elszállítást, ezért a helyszínről az egységek távoztak.

S. A. r. tzls. emlékei szerint egy idős nő, aki az előállítás pillanatában odament, akit a bejelentő az intézkedés alá vont I. r. panaszos édesanyjaként köszöntött. Az előállítást követő pillanatokban a járőrözés során a II. r. panaszos és a bejelentő a helyszínen beszélgettek. S. A. r. tzls. emlékei szerint megnyugtatták a II. r. panaszost, hogy a lányát nem fogják bent tartani a rendőrségen, már elengedték és úton van hazafelé. Ezt a II. r. panaszos nagyon megköszönte. A kiegészítő jelentés szerint elképzelhető, hogy ekkor a II. r. panaszos az I. r. panaszos okmányait tartotta a kezében, de arra már nem volt szükség, mivel akkorra adatai már megállapítást nyertek.

III.

A Testület elsőként a hatáskörét vizsgálta a panaszok kapcsán.

A II. r. panaszos beadványában azt sérelmezte, hogy miközben az I. r. panaszos előállítása zajlott, valaki az I. r. panaszos igazolványát kérte tőle, arra hivatkozva, hogy csak így engedik ki a rendőrségről. A II. r. panaszos beadványa zavaros, nem biztos benne, hogy mi történt és mit vagy kiket látott. Szerinte álarcosokat is látott, és lehet, hogy elkábították.

A rendőrségi adatszolgáltatás szerint a II. r. panaszossal szemben rendőri intézkedés foganatosítására egy alkalommal sem került sor. Az intézkedő rendőrök úgy nyilatkoztak, hogy az I. r. panaszossal szemben foganatosított intézkedés közben emlékeik szerint valóban odament

a II. r. panaszos, akit megnyugtattak, hogy nem tartják bent a lányát (I. r. panaszost) a rendőrségen, úton van hazafelé.

A Testület eljárását a Rendőrségről szóló 1994. évi XXXIV. törvény (továbbiakban Rtv.) IX. Fejezetében, Jogorvoslatok alcím alatt a 92. §-ának (1) bekezdése a következőként szabályozza. „Akinak a IV–V. Fejezetben – a 46/A–46/C. § kivételével –, valamint a VI. Fejezetben meghatározott kötelezettség megsértése, a rendőri intézkedés, annak elmulasztása, a kényszerítő eszköz alkalmazása (e fejezet alkalmazásában a továbbiakban együtt: intézkedés) alapvető jogát sértette, választása szerint

- a) panasszal fordulhat az intézkedést foganatosító rendőri szervhez vagy
- b) kérheti, hogy – amennyiben a panasz elintézése nem tartozik más eljárás hatálya alá – panaszát a Testület által lefolytatott vizsgálatot követően, az érintett rendőri szerv kilététől függően
 - ba) az országos rendőrfőkapitány,
 - bb) a belső bűnmegelőzési és büntfelderítési feladatokat ellátó szerv főigazgatója vagy
 - bc) a terrorizmust elhárító szerv főigazgatója, vagy
 - bd) az idegenrendészeti szerv főigazgatója bírálja el.”

A Testület hatáskörébe az Rtv. idézett rendelkezése alapján kizárólag azon **rendőri** intézkedések és mulasztások tartoznak, melyek **az Rtv. IV., V. és VI. Fejezetének alkalmazásával összefüggésben merülnek fel.** Ennek megfelelően a Testületnek

- a rendőri feladatok és utasítások teljesítésének kötelezettsége, azok megsértése vagy annak elmulasztása (pl. intézkedési kötelezettség, arányosság, azonosíthatóság, segítségnyújtási kötelezettség),
 - a rendőri intézkedés vagy annak elmulasztása, illetőleg törvényessége (pl. igazoltatás, ruházat-csomag- jármű-átvizsgálás, elfogás, előállítás, idegenrendészeti intézkedés, intézkedés magánlakásban, közlekedésrendészeti intézkedés),
 - a kényszerítő eszköz alkalmazása és törvényessége (pl. testi kényszer, bilincs, vegyi eszköz, sokkoló, rendőrbot, út zár, löfegyverhasználat, csapaterő alkalmazása, tömegoszlatás),
- esetén van lehetősége eljárni és az adott intézkedést vagy cselekményt vizsgálni, abból a szempontból, hogy történt-e alapjogi sérelem.

Jelen ügyben a II. r. panaszos nem jelölt meg konkrét rendőri intézkedést, nem emlékszik a történetekre, illetve, hogy egyáltalán rendőrökkel találkozott-e. A rendőrség pedig egyértelműen akként nyilatkozott, hogy nem foganatosítottak intézkedést a II. r. panaszossal szemben.

A fentiek alapján a panaszos által megjelölt és az Rtv. szerint vizsgálható rendőri intézkedés nem volt beazonosítható, ezért a Testület nem tudott vizsgálatot lefolytatni. Emiatt a Testület a II. r. panaszos vonatkozásában a panaszeljárást megszüntette.

IV.

A Testület a panaszbeadvány és a rendőrségtől kapott felvilágosítás alapján – figyelemmel az Rtv. és a rendőrség szolgálati szabályzatáról szóló 30/2011. (IX. 22.) BM rendelet (továbbiakban: Szolgálati Szabályzat) rendelkezéseire – **megállapította, hogy a rendőri fellépés és intézkedés érintette az I. r. panaszos Magyarország Alaptörvénye (a továbbiakban: Alaptörvény) Szabadság és Felelősség fejezetének II. cikkében foglalt emberi méltósághoz való jogát, IV. cikkében foglalt személyi szabadsághoz fűződő jogát, a XX. cikkben foglalt testi épséghez**

fűződő jogát és a XXIV. cikkében foglalt tisztességes eljáráshoz fűződő alapvető jogát az alábbiak szerint.

1) A Testület elsőként a rendőrség intézkedési kötelezettségét vizsgálta.

A rendőrségi iratokból kiderül, hogy a rendőrök állampolgári bejelentés alapján mentek a helyszínre és kezdeményeztek intézkedést az I. r. panaszossal szemben, mivel egy lakos bejelentést tett, miszerint az I. r. panaszos rugdossa a kaput és összefüggéstelenül kiabál és őrjöng az utcán az éjszaka közepén. A rendőrök 00 óra 55 perckor érkeztek a helyszínre és a bejelentésben elhangzottakat tapasztalták is. A rendőri jelentésekből kiderül, hogy miközben már folyt a rendőri intézkedés az I. r. panaszossal szemben, további lakossági bejelentések érkeztek a környéken élőkől a panaszos magatartása miatt.

Az Rtv. 13. §-a szerint a rendőr jogkörében eljárva köteles intézkedni vagy intézkedést kezdeményezni, ha a közbiztonságot, a közrendet vagy az államhatár rendjét sértő vagy veszélyeztető tény, körülményt vagy cselekményt észlel, illetve ilyet a tudomására hoznak. Ez a kötelezettség a rendőrt halaszthatatlan esetben szolgálaton kívül is terheli, feltéve, hogy az intézkedés szükségességének időpontjában intézkedésre alkalmas állapotban van.

A Szolgálati Szabályzat 9. §-ának (1) bekezdése azzal egészíti ki a fenti szabályt, hogy a rendőr szabálysértés észlelése esetén feljelentést tesz, vagy – jogszabály által meghatározott esetekben – helyszíni bírságot szab ki. A szabálysértést észlelő rendőr figyelmeztetést azon szabálysértés esetén alkalmazhat, amely miatt helyszíni bírságot szabhat ki.

A szabálysértésekről, a szabálysértési eljárásról és a szabálysértési nyilvántartási rendszerről szóló 2012. évi II. törvény (továbbiakban: Szabs. tv.) 170. §-a szerint, aki olyan kihívóan közösségellenes magatartást tanúsít, amely alkalmas arra, hogy másokban megbotráncozást vagy riadalmat keltsen, a garázdaság szabálysértést követi el.

A Testület ezen a ponton szükségesnek tartja felhívni a figyelmet töretlen gyakorlatára, miszerint ha az Rtv. szerinti rendőri fellépés mögöttes jogalapjaként a rendőrség egy Rtv.-n kívüli jogszabályban meghatározott tényállás tekintetében fennálló gyanúokra (pl. bűncselekmény vagy szabálysértés gyanújára) hivatkozik, a Testület – a kérdéses cselekményért egyébként fennálló szabálysértési vagy büntetőjogi felelősség kérdésében való állásfoglalás nélkül – vizsgálja, hogy az adott esetben fennállt-e olyan fokú gyanú, amely elégséges jogalapot szolgáltatott az intézkedéssel megvalósult jogkorlátozásra. Amennyiben a Testület ezt a vizsgálatot nem végezné el, a jogkorlátozás érdemi kontrollja kiüresedne, illetve elmaradna, és ezzel sérülne az érintett panaszhoz való alkotmányos joga.

A Testület álláspontja szerint a bejelentések tartalma felvetette annak a gyanúját, hogy az I. r. panaszos garázdaságot követ el. A körülmények tisztázása érdekében az állampolgári bejelentések alapján a rendőrségnek az Rtv. 13. §-a alapján a közrend védelme érdekében intézkedési kötelezettsége keletkezett, ezáltal **az I. r. panaszos tisztességes eljáráshoz való joga nem sérült a rendőri intézkedés kapcsán.**

2) A Testület vizsgálta a panaszos előállításának jogalapját.

A panaszos előadása szerint a rendőrök a helyszínen kérték, hogy igazolja magát. Erre a panaszos a távolabb lévő édesanyja felé indult és el akarta kérni az iratait, hogy igazolni tudja magát. Amikor a rendőrök észlelték, hogy kettőt lép a panaszos, azt mondták, hogy mivel megtagadta az igazolást, megbilincselik. A panaszos próbált ellenállni.

A rendőrségi jelentések szerint a helyszínre érkezve a rendőrök adatgyűjtés közben azt tapasztalták, hogy az I. r. panaszos agresszív magatartást tanúsít és folyamatosan kiabál. Megpróbáltak beszélni vele, de nem volt hajlandó végighallgatni a rendőröket, a részére adott utasításokat nem hajtotta végre és összefüggéstelenül kiabált. A személyazonosságának megállapítására vonatkozó felszólításnak nem tett eleget, nem volt hajlandó magát igazolni, és adatai bediktálását is megtagadta. A jelentés szerint a panaszos a helyszínről el akart távozni, ki akarta vonni magát az intézkedés alól, továbbá az úttest közepére kiállva kiabált és őriörgött. Tekintettel arra, hogy a rendőri felszólításoknak nem tett eleget, kényszerítő eszközök alkalmazása is szükségessé vált.

Az Rtv. 29. § (1) bekezdése szerint a rendőr a feladata ellátása során

a) igazoltathatja azt, akinek a személyazonosságát a közrend, a közbiztonság védelme érdekében, bűnmegelőzési vagy bűnüldözési célból, a tartózkodása jogszerűségének megállapítása céljából, közlekedésrendészeti ellenőrzés során, továbbá az igazoltatott vagy más természetes, illetve jogi személy és egyéb szervezet jogainak védelme érdekében kell megállapítani,

b) az igazoltatott személyt lakcímének, tartózkodási helyének - az igazoltatott választása szerint - a lakcímet igazoló hatósági igazolvánnyal vagy más alkalmas dokumentummal történő igazolására, vagy a lakcímré, tartózkodási helyre vonatkozó nyilatkozattételre kérheti fel, [...]

Az Rtv. 33. § (2) bekezdése alapján a rendőr a hatóság vagy az illetékes szerv elé állíthatja azt,

a) aki a rendőr felszólítására nem tudja magát hitelt érdemlően igazolni, vagy az igazolást megtagadja; [...]

f) aki a szabálysértést az abbahagyásra irányuló felszólítás után is folytatja, illetőleg akivel szemben az eljárás azonnal lefolytatható, továbbá akitől tárgyi bizonyítási eszközt kell megszerezni, vagy elkobzás alá eső dolgot kell visszatartani; [...]

A Szolgálati Szabályzat 28. § (5) bekezdése szerint az igazolás megtagadása vagy a személyi adatok hitelességének hiánya miatt megkezdett előállítás végrehajtását mellőzni kell, ha az intézkedés alá vont személy az előállítás közben megfelelően igazolja magát, vagy személyazonosságát a rendőr megállapította, és ellene büncselekmény megalapozott gyanúja nem merült fel, kivéve, ha vele szemben kényszerítő eszköz alkalmazására került sor.

A panaszos előadása szerint, amikor a közelben levő édesanyjához indult a személyes irataiért, a rendőrök ezt úgy értékelték, hogy menekülni próbál, és ki akarja vonni magát az intézkedés alól. Mivel a rendőrök úgy nyilatkoztak, hogy a panaszos megtagadta az igazolást és adatai bediktálását is, továbbá agresszíven viselkedett, a Testület álláspontja szerint alappal vélelmezheték, hogy a panaszos ki akarja vonni magát az intézkedés alól. Erre tekintettel kérték, hogy diktálja be adatait, azonban ennek sem tett eleget a panaszos, valamint folytatta megbotránkozást keltő magatartását, így kényszerítő eszközt alkalmaztak vele szemben. A kényszerítő eszköz alkalmazása esetére a Szolgálati Szabályzat kötelezően előírja az igazolást megtagadó személy előállítását abban az esetben is, ha az intézkedés alá vont személyazonossága időközben megállapítást nyer.

A Testület szerint az Rtv. 33. § (2) bekezdés a) és f) pontja alapján is fennállt az I. r. panaszos előállításának jogalapja, mely a kényszerítő eszköz alkalmazása miatt sem volt mellőzhető, így jogszerűen korlátozták az I. r. panaszos személyes szabadsághoz való jogát az előállításával.

3) A Testület a kényszerítő eszköz alkalmazása tekintetében az alábbi megállapításokat teszi.

A panaszbeadvány szerint, amikor a rendőrök észlelték, hogy kettőt lép az I. r. panaszos az édesanyja felé, megbilincseltek. Az I. r. panaszos elhúzódott, mire a rendőrök rángatni kezdték és hátra helyzetbe bilincselte kézzel berakták a rendőrautóba.

A kényszerítő eszköz alkalmazásáról szóló jelentés szerint az I. r. panaszos az intézkedés alá vonása során ellenállt, nem tett eleget a rendőri utasításoknak, „örjögött”. A helyszínről el akart távozni, ezért a „Törvény nevében” szavak előrebocsátásával felszólították, hogy álljon meg és működjön együtt a rendőri intézkedéssel, mert amennyiben nem engedelmeskedik, vele szemben testi kényszert és bilincset fognak alkalmazni. Ezen felszólítást az I. r. panaszos figyelmen kívül hagyta és tovább folytatta jogellenes magatartását, így a megbilincselése mellett döntöttek. A panaszos kezét hátra helyzetben bilincseltek meg. A bilincs alkalmazása 01 óra 05 perctől 01 óra 15 percig tartott. A bilincselés során, illetve azt követően az I. r. panaszos a szolgálati gépkocsiba történő beültetése során izmait megfeszítve próbált ellenállni, melynek megtörésére tett intézkedések eredményre vezettek. A rendőrség a kényszerítő eszközök alkalmazásának indokaként hivatkozik továbbá arra, hogy az intézkedés során az I. r. panaszos ingázása az úttest és a járda között olyan kiszámíthatatlan és vehemens volt, hogy feltételezhető volt, hogy az intézkedés késedelme, elmulasztása miatt baleset következhet be.

A panasz ezen részével összefüggésben a Testület az alábbiakra hívja fel a figyelmet. Az Rtv. 47. §-a szerint a rendőr – intézkedése során – az ellenszegülés megtörésére testi erővel cselekvésre vagy a cselekvés abbahagyására kényszerítést (testi kényszert) alkalmazhat.

A Szolgálati Szabályzat 40. §-ának (1) bekezdése értelmében a megfogás, a leszorítás, az elvezetés vagy más, a rendőr által fizikai erő kifejtéssel alkalmazott, valamely cselekvésre vagy cselekvés abbahagyására irányuló kényszerítés (a továbbiakban: testi kényszer) akkor alkalmazható, ha a rendőri erőfölény vagy az intézkedés alá vont személy állapota, magatartása folytán a rendőri intézkedés eredményessége ezzel biztosítható. Ugyanezen jogszabályhely (3) bekezdése ugyanakkor kimondja, hogy nem minősül testi kényszernek, amikor a rendőr – jogszerű intézkedése során, a biztonságos intézkedés végrehajtása érdekében – a felé kartávolságon belülré lépő, valamint a mozgásának folyamatosságát akadályozó személyt csupán nyújtott kezével, minimális erő kifejtéssel magától távol tartja.

A Testület ehelyütt hivatkozik az arányosság követelményére is, amelyet az Rtv. 15. §-ának (1) bekezdése úgy határoz meg, hogy a rendőri intézkedés nem okozhat olyan hátrányt, amely nyilvánvalóan nem áll arányban az intézkedés törvényes céljával, míg a (2) bekezdés szerint több lehetséges és alkalmas rendőri intézkedés, illetőleg kényszerítő eszköz közül azt kell választani, amely az eredményesség biztosítása mellett az intézkedéssel érintettre a legkisebb korlátozással, sérüléssel vagy károkozással jár. Az Rtv. 16. §-ának (1) bekezdése szerint továbbá a rendőr kényszerítő eszközt csak a törvényben meghatározott feltételek fennállása esetén, az arányosság elvének figyelembe tartásával alkalmazhat úgy, hogy az nem okozhat aránytalan sérelmet az intézkedés alá vontnak.

Az Rtv. 17. §-ának (2) bekezdése értelmében továbbá a rendőri intézkedés során a kényszerítő eszköz alkalmazása esetén lehetőleg kerülni kell a sérülés okozását.

Az Rtv. 48. §-a tartalmazza a bilincs alkalmazásának lehetséges indokait. Ezen szakasz szerina rendőr bilincset alkalmazhat a személyi szabadságában korlátozni kívánt vagy korlátozott személy önkárosításának megakadályozására, támadásának megakadályozására, szökésének megakadályozására vagy ellenszegülésének megtörésére. A bilincselés szabályait a Szolgálati Szabályzat 41. §-a részletezi, annak (1) bekezdése példálózó jelleggel felsorolja a bilincs

alkalmazásának eseteit: a) aki erőszakos, garázda magatartást tanúsít, és ennek abbahagyására testi kényszerrel nem készíthető, b) aki az intézkedő rendőrt, annak segítőjét, valamint az intézkedésben közreműködőt megtámadja, c) akinek az elfogására bűncselekmény elkövetésének megalapozott gyanúja miatt került sor, és szökése bilincs alkalmazása nélkül nem akadályozható meg, d) akinek a jogszerű intézkedéssel szembeni ellenszegülése testi kényszerrel nem törhető meg, e) aki önkárosító magatartást tanúsít vagy ilyen magatartás tanúsításával fenyeget, f) akinek fogvatartása során kísérését rendelték el, és a kísért személy veszélyessége azt indokolja, vagy g) akit egyedül intézkedő rendőr állít elő.

Az Rtv. 19. § (1) bekezdése előírja, hogy a jogszabályi előírások végrehajtását szolgáló rendőri intézkedésnek - ha törvény vagy nemzetközi megállapodás másként nem rendelkezik - mindenki köteles magát alávetni, és a rendőr utasításának engedelmeskedni. A rendőri intézkedés során annak jogszerűsége nem vonható kétségbe, kivéve, ha a jogszerűtlenség mérlegelés nélkül, kétséget kizáróan megállapítható. A (2) bekezdés szerint a rendőr jogszerű intézkedésének való ellenszegülés esetén az e törvényben meghatározott intézkedések és kényszerítő eszközök alkalmazhatók.

A vizsgált esetben a bilincselés okául és alapjául az Rtv. 48. §-ának d) pontját, azaz az ellenszegülés megtörése érdekében történő bilincshasználatot jelölte meg a rendőrség, amely 10 percig tartott. Az alkalmazott testi kényszer a bilincselés előcselekménye volt

A Testület elfogadta a bilincselésre okot adó, rendőrség által megjelölt körülményt. Figyelemmel volt az előzményi iratokra is annak megítélésakor. Mivel egyrészt az I. r. panaszossal nem lehetett kommunikálni, nem tett eleget a felszólításoknak, másrészt maga is elismerte, hogy „elhúzódott”, azaz ellenállt a rendőri intézkedésnek, arra lehet következtetni, hogy helytálló a rendőrség azon indokolása a kényszerítő eszközök alkalmazásával kapcsolatban, miszerint arra azért volt szükség, mert a panaszos nem tanúsított együttműködő magatartást. Ellenkező esetben nem tudták volna foganatosítani a panaszos előállítását. Ezen kívül több jelentésben is arról számolnak be, hogy a panaszos agresszív magatartást tanúsított, „örjöngött” és zavartan viselkedett. Ennek alátámasztására szolgál az is, hogy a már megkezdett intézkedés közben is további bejelentés érkezett a rendőröknek arról, hogy az I. r. panaszos ellehetetleníti a lakók pihenését, meddig tart még.

A Testület a rendelkezésre álló bizonyítékok alapján úgy ítélte meg, hogy az I. r. panaszossal szembeni kényszerítő eszköz alkalmazása magatartása miatt szükséges és indokolt volt, amellyel nem sérült az emberi méltósághoz való joga és testi épséghez való joga.

4) Az I. r. panaszos sérelmezte, hogy nem kapott igazolást az előállításáról.

Az Rtv. 33. § (4) bekezdése szerint az előállítottat szóban vagy írásban az előállítás okáról tájékoztatni kell, és az előállítás időtartamáról részére igazolást kell kiállítani.

A rendőrségi iratokból kiderült, hogy a panaszos a szabadítás időpontjában kérdésre elmondta, hogy az intézkedéssel szemben panasszal nem él, továbbá rendőri bántalmazást nem panaszolt, azonban semmilyen iratot nem hajlandó aláírni. A késői időpontra tekintettel hatósági tanú igénybevételére nem volt lehetőség. Az iratok aláírásának megtagadását a panaszos maga is elismerte. A rendőrség a Testület rendelkezésére bocsátotta az előállításról szóló igazolást.

A Testület az egymásnak ellentmondó előadások miatt nem tudott állást foglalni abban a kérdésben, hogy az I. r. panaszos valóban nem kapott igazolást az előállítás időtartamáról, vagy csak megtagadta annak átvételét, és aláírni sem volt hajlandó.

A fentiek miatt a Testület álláspontja szerint az I. r. panaszos tisztességes eljáráshoz való jogának sérelme nem megállapítható.

V.

A Testület a II. r. panaszos vonatkozásában az eljárást megszüntette, mivel nem volt beazonosítható rendőri intézkedés sem a panaszos beadványa, sem pedig a rendőri iratok alapján. A Testület szerint az I. r. panaszost jogszerűen vonták intézkedés alá a rendőrök, mivel a helyszínen is tapasztalt magatartása miatt több telefonos bejelentés érkezett, így a rendőrségnek intézkedési kötelezettsége keletkezett. Az I. r. panaszos előállítása megfelelt a jogszabályban előírtaknak és az arányosság követelményének a Testület álláspontja szerint, mivel ellenszegülő magatartása miatt kényszerítő eszközök alkalmazása vált szükségessé, ezáltal a rendőri intézkedés nem sértette az emberi méltóságát és jogszerűen korlátozták a személyes szabadsághoz való jogát. Az I. r. panaszos tisztességes eljáráshoz való jogának sérelme a rendelkezésre álló – csekély számú – bizonyíték alapján nem megállapítható.

Budapest, 2019. október 29.

Dr. Lukács Tamás

elnök, előadó testületi tag

Dr. Wildner Domonkos

testületi tag

Dr. Cservák Csaba

testületi tag

Fráterné dr. Ferenczy Nóra

testületi tag